

La recent execució d'una quarantena d'activistes polítics a Aràbia Saudita acusats de terrorisme, entre els quals destaca Nimr Baqr al Nimr, un conegut crític contra la dinastia Al Saïd que governa el regne, ha estat el detonant de l'últim episodi d'alta tensió entre el Govern saudita i Iran. Però la pugna entre els dos països ve de lluny.

Lluita pel liderat regional

En primer lloc, la religió separa els dos països. Els iranians són majoritàriament xiïtes, i representen entre el 10% i el 15% dels fidels a tot l'islam, mentre que els saudites són sunnites d'orientació wahhabita. Entre d'altres diferències amb la resta, els xiïtes accepten l'existència de jerarquies religioses, els imams, la qual cosa fa que els altres els considerin heterodoxos i no els vegin amb bons ulls. Són especialment odiats per part de l'escola wahhabita, de caràcter ultraortodox, que és la majoritària a Aràbia Saudita. Una regió d'aquell país, as-Arquiyah, a la zona

La pugna entre l'Aràbia Saudita i Iran

El nou rei saudita mostra símptomes d'involució política en un règim ja prou ultraconservador, i crea així més tensió en les seves relacions amb el Govern iranià dels imams.

Reportatge de Miquel Payeras

més oriental, és, però, de majoria xiïta. I resulta que és on hi ha les més grans reserves de petroli del país. L'execució de Nimr Baqr al Nimr aixecà en una de les ciutats de la zona, Qatif, importants

manifestacions durament represaliades per la policia.

Políticament són força diferents, també, els dos Estats. Iran és, a ulls sunnites wahhabites, una mena de sistema revo-

TENSIÓ. Després de l'execució de Nimr Bakr al Nimr, les relacions entre Aràbia Saudita i Iran passen pel seu pitjor moment. La tensió entre els dos països és màxima.

lucionari. Mentre que Aràbia és un Estat ultraconservador, segons el parer iranià. La mateixa religió, però amb cares antagòniques. Les autoritats de Riad veuen el règim dels imams potencialment perillós per a l'ortodòxia islamista mundial. Per això donaren suport financer i militar a l'Iraq de Saddam Hussein contra Iran durant la guerra que mantingueren els dos països entre 1980 i 1988, a veure si així es treien els imams del davant. No ho aconseguiren.

També els enfronten les aliances geoestratègiques. Ambdós Estats volen ser la potència principal de la regió, comptant amb el respectiu suport de les dues superpotències mundials novament enfrontades: Rússia, que avala Iran, i Estats Units, que fa costat als saudites. Des que Iran va caure a les mans del règim dels imams, el 1979, tots els seus projectes armamentístics –sobretot els de míssils, però també els tecnològics per potencialment desenvolupar la bomba atòmica, entre d'altres– són contestats igualment per Aràbia Saudita, en una escalada militar que no té aturador. Quan ara Iran i Estats Units havien arribat a una certa concòrdia i pareixia possible iniciar un desglaçament entre els dos països, cosa que podria fer disminuir de rebot la tensió entre iranians i saudites a la regió, ha passat tot el contrari i les relacions entre Teheran i Riad van pitjor que mai.

Els saudites, per una altra banda, usen el preu del petroli com a arma política contra Iran, la qual cosa excita

els ànims bèl·lics iranians. N'extreuen, refinen i exporten tant com poden, i fan baixar el preu, mentre que Teheran, per culpa de les sancions internacionals, té les exportacions molt limitades i es veu obligat, igual que el seu enemic, a abaixar els preus per poder vendre, amb la conseqüència que l'economia domèstica se n'està ressentint molt negativament, i l'odi xiïta contra els sunnites saudites creix cada cop més.

Una altra front de disputa entre els dos règims són Síria i Irak. A la guerra en aquests dos països actuen, en síntesi, Estat Islàmic, el que queda dels exèrcits oficials iraquians i sirians, milícies sunnites i grups opositors al règim de Damasc que s'originaren durant l'anomenada Primavera Àrab, el 2011. Iran s'oposa radicalment tant a Estat Islàmic com a les milícies sunnites d'un país i l'altre. Igual que Rússia, proveeix de diners i armes al règim de Baixar al-Assad. Teheran no vol ni sentir a parlar de l'opció de pau regional que Washington empara i que implicaria dividir els dos països en tres: una Síria molt disminuïda, un nou estat kurd i Sunnistan, amb el 70% del territori, que quedaria sota influència d'Aràbia Saudita i dels Estats Units. Moscou fa costat als iranians i Turquia tampoc no vol que els kurds tinguin un Estat a la zona. De la seva banda, Riad s'ha mostrat favorable al fet que la coalició internacional en la qual participa –liderada pels Estats Units i que compta amb la participació d'altres Estats islàmics contraris a Iran–

tregui del poder per la força el president sirí. Com que de moment no ha estat així, dona armes als rebels sunnites que lluiten contra les forces militars oficials de Damasc. Aràbia Saudita s'ha declarat enemiga d'Estat Islàmic, però, segons la BBC, es dona per segur que uns 2.500 saudites s'han incorporat a les files del Daesh i que “molts supermilionaris” del país hi han fet “donacions importants” a EI, cosa que és difícil que pugui passar en un país tan controlat com el saudita sense que les autoritats, si més no, ho hagin permès. Tot plegat, un polvorí incontrolat que les disputes entre Iran i els saudites converteixen, encara, en més perillós.

Enmig d'aquests focus de conflictes, la corona familiar dels Al Saïd canvià de titular fa un any. La mort d'Abdullah ibn Abdulaziz Al Saïd, el 23 de gener de 2015 a 90 anys, i després de deu de regnat, es va saldar amb la immediata successió en la persona del seu germà per part de pare, Salman ibn Adulaziz Al Saïd, actualment de 80 anys. A pesar que la premsa occidental, en especial l'espanyola i sobretot l'oficial com RTVE, el presentà aleshores com un “moderat” i, fins i tot, “reformista” –és amic de Joan Carles de Borbó i té palau a Marbella–, res no ha millorat durant l'any que porta al capdavant de la monarquia totalitària. Tot el contrari: l'única muda perceptible és que ha intensificat la duresa política del règim, en el sentit que és més intransigent que mai davant de qualsevol crítica interna. Les últimes execucions només en són una mostra. En aquests dotze mesos la posició internacional d'Aràbia Saudita en els rànquings de llibertat ha empitjorat: en el de democràcia, l'absència de llibertats polítiques i civils és tan intensa que *The Economist* situa el país en el lloc 159è sobre 167 Estats; en el de llibertat d'expressió, l'associació internacional Reporters Sense Fronteres el col·loca en el 161è sobre 167...

Aquest és el país, amb el nou rei de la vella dinastia dels Al Saïd, que aspira a ser el líder de la regió en perjudici de l'Iran dels imams. ●